
Kirkkoneuvoston kokous 4/2025

Aika 14.4.2025 klo 17.00, pykälät 40- 52
Paikka Pappila, Papintie 6, 41900 Petäjävesi
Paikalla (X)

Jäsenet

Bendeçon Maarit (x,etänä)
Hautamäki Hanna (klo 17:57 ja
19:08 §50 käsittelyn alkaessa)
Koskinen Antti vpj. (x)
Palola Heikki (x)
Rantapuska Seppo (x)
Roslöf Tanja (x)
Saarinen Tuulimaria (x)
Taipale Tuukka (x)
P = Poissa

Varajäsenet

Hyvärinen Helena
Kuukkanen Sirkku

Ohra-aho Jukka
Havu Erkki
Muhos Veikko
Häkli Helky
Taipale Minna
Suonsaari Jorma

Muut läsnä olevat:

kirkkovaltuuston puheenjohtaja Jari Koskenranta , saapui klo 17:47 ->
kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja Hannele Oikarinen (x)
vs. diakoni Pauliina Orrensuo § 44
talouspäällikkö Seppo Kolehmainen (etänä), poissa §47-52

Puheenjohtaja: kirkkoherra Laura Laitinen (X)

Sihteeri: Seppo Rantapuska

Allekirjoitukset

Kirkkoneuvoston puolesta:

Laura Laitinen
puheenjohtaja

Seppo Rantapuska
sihteeri

Tuulimaria Saarinen
Pöytäkirjantarkastaja

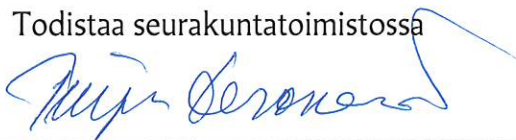
Tuukka Taipale
Pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty:

Petäjävesi 14.4.2025

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä seurakunnan ilmoitustaululla verkkosivuilla
www.petajavedenseurakunta.fi 15.4.-15.5.2025.

Todistaa seurakuntatoimistossa

Tarkastajien nimikirjaimet

T.S.   T.T.

Tuija Lesonen, toimistos sihteeri

40 § Kokouksen avaus. Alkuhartaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toimittaa alkuhartauden. Todetaan läsnäolijat.

41 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kirkkojärjestyksen (KJ) 9:1 mukaan neuvoston kokouksen kutsuu koolle kirkkoneuvoston puheenjohtaja Petäjaveden seurakunnan hallintosäännössä mainitulla tavalla (kutsu neuvoston kokoukseen on toimitettava jäsenille viimeistään viittä päivää ennen kokousta; kiireellinen asia voidaan ottaa päätettäväksi, vaikka kokousta ei olisi kutsuttu koolle em. määräajassa). Samalla on kokouksesta ilmoitettava kirkkovaltuuston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle.

Kutsu tästä kokouksesta on lähetetty 9.4.2025

Kirkkolain (KL) 4:1 mukaan seurakunnan toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla.

Esitys: Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

42 § Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esitys: Lisätään Muihin asioihin ICOMOSin lausunto Pitkälänvuoren tuulivoimapuistosta. Vaihdetaan pykälien 47 ja 48 paikkoja

Päätös: Esityksen mukaisesti.

43 § Pöytäkirjan tarkastaminen, nähtävänä pitäminen ja siitä ilmoittaminen

Toimielimen kokouksesta on pidettävä pöytäkirjaa, jonka puheenjohtaja allekirjoittaa ja sihteeri varmentaa (KJ 6:7)

Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kokouksen valitsemaa tarkastajaa tai, jos kokous niin päättää, kirkkoneuvosto kokouksessaan (KN ohjesääntö 6:2).

Kirkkoneuvoston päätökset on saatettava seurakunnan jäsenille yleisesti tiedoksi panemalla päätökset tai ilmoitus niistä julki seurakunnan nettisivuilla olevalle ilmoitustaululle, ellei niitä kirkkolain tai kirkkojärjestyksen mukaan ole pidettävä salassa. Pöytäkirja tai ilmoitus siitä on oltava nähtävillä vähintään 21 päivän ajan. Pöytäkirja katsotaan tiedoksi annetuksi 7 vrk kuluttua sen nähtäväksi laittamisesta.

Tämän kokouksen tarkastettu pöytäkirja pidetään nähtävänä seurakuntatoimistossa sen aukioloaikana 15.4.-15.5.2025.

Esitys:

Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi ja aakkosjärjestyksen mukaisesti Tuulimaria Saarinen ja Tuukka Taipale. Pöytäkirja tarkastetaan kokouksen jälkeen.

Päätös: Esityksen mukaisesti.

44 § Diakonisen avustamisen periaatteet Petäjaveden seurakunnassa

Valmistelu ja esittely: kirkkoherra Laura Laitinen

Viime vuosien maailmaa mullistaneet kriisit, kuten koronapandemia ja Ukrainan sota, ovat järjestyttäneet myös suomalaisten perusturvallisuutta. Jatkuvasti nousevat elinkustannukset valtiovallan tekemät päätökset ovat ajaneet yhä useammat perheet ja ihmiset taloudellisesti kestävämpään tilanteeseen. Ihmisten avuntarve kasvaa jatkuvasti. Tämä näkyy vahvasti myös Petäjävedellä. Seurakunnan diakoniatyöntekijään otetaan yhteyttä koko ajan enenevässä määrin. Vuoden 2025 ensimmäinen neljännes osoittaa edelleen vahvasti kasvavaa asiakasmäärää. Koska asiakaskontaktit kasvavat, on olennaista, että seurakunnan resurssit riittävät auttamaan jokaista diakonista avustusta tarvitsevaa petäjävetistä. Tähän tarvitaan selkeät ja tasapuoliset taloudellisen avustamisen perusteet.

Petäjaveden seurakunnan diakonian taloudellisen avustamisen periaatteet

Seurakunnan on harjoitettava diakoniaa.

"Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa. Diakonia on kristilliseen rakkauteen perustuvaa avun antamista erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei auteta muulla tavoin." (KJ 3 §24) Diakoniassa toteutuu ihmisen kokonaisvaltainen kohtaaminen; psyykkinen, fyysinen, hengellinen, sosiaalinen ja emotionaalinen, ja taloudellinen avustaminen on osa muuta kohtaamista ja tukea.

Taloudellisen avun saaminen seurakunnalta ei ole subjektiivinen oikeus, vaan jokainen tilanne arvioidaan ainutlaatuisena. Taloudellista tukea voi saada jokainen Petäjaveden kunnan asukas, seurakuntaan kuulumisen ei ole edellytys avustuksen saamiselle. Diakonian avustaminen on aina toissijaista yhteiskunnan tukiin ja avustuksiin nähden.

Taloudellisen avustamisen periaatteet:

-Diakonia- avustuksia myöntää pääsääntöisesti diakoniatyöntekijä. Hänen ollessa estynyt diakonia-avustuksia myöntää ensisijaisesti kirkkoherra, toissijaisesti talouspäällikkö.

-avustaminen on kertaluontoista. Jos avun tarve on jatkuvaa tai toistuvaa, diakonia työntekijän kanssa voi yhdessä pohtia muita tukimahdollisuuksia.

- taloudellisen avun lisäksi seurakunnan kautta on myös mahdollista saada ruoka-apua sitä tarvitseville. Ruoka-apu on tarkoitettu **tilapäisesti** vaikeassa elämäntilanteessa oleville henkilöille tai perheille.

Ruoka-apuna voi saada ostokortin paikallisiin ruokakaappoihin ja ostokortti on henkilökohtainen. Yksinasuvan kortin arvo on 20€, kahden ihmisen ruokakunnan 40€ ja perheiden 50€ tai tapauskohtaisesti enemmän. Lisäksi asiakkaita ohjataan SPR:n ruokajakeluun ja Ystävän pysäkillä yhteisölounaalle.

Ostokortin tai lahjakortin väärinkäytöstä johtuen seurakunnan diakoniatyöntekijällä ja kirkkoherralla on oikeus määritellä taloudellisen avustamisen rajoittamista tapauskohtaisesti.

Kaiken taloudellisen avustamisen lähtökohtana on asiakkaan kanssa tehtävä talousselvitys, jonka pohjalta nähdään todellinen avun tarve ja sen oikeutus. Asiakasta ohjataan ottamaan vastaanotolle KELAn päätökset sekä viimeisin tiliote.

-Diakoniatyöntekijä voi päättää itsenäisesti 100€:n asti taloudellisesta avustuksesta. 100-500€:n avustuksista päättää ensisijaisesti kirkkoherra ja toissijaisesti talouspäällikkö. Sen ylimenevät avustukset viedään kirkkoneuvoston päätettäväksi.

-Avustus myönnetään aina haettuun tarkoitukseen.

-Avustus on aina henkilökohtainen.

-Emme maksa avustusta kenenkään tilille tai käteisenä. Diakonian maksuun menevät avustukset hyväksyy ensisijaisesti kirkkoherra ja toissijaisesti talouspäällikkö. Avustusten maksamisessa noudatamme seurakunnan yleistä maksu- ja kirjanpitokäytäntöä.

Lapsivaikutusten arviointi: Päätöksellä on merkittäviä lapsivaikutuksia. Erityisesti lasten ja lapsiperheiden köyhyys on voimakkaassa kasvussa, ja seurakunnan on pystyttävä tukemaan heitä.

Esitys: Kirkkoneuvosto hyväksyy Petäjäveden seurakunnan diakonisen avustamisen periaatteet, jotka astuvat voimaan 1.5.2025 alkaen.

Petäjäveden seurakunnan diakonian taloudellisen avustamisen periaatteet

Seurakunnan on harjoitettava diakoniaa.

"Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa. Diakonia on kristilliseen rakkauteen perustuvaa avun antamista erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei auteta muulla tavoin." (KJ 3 §24) Diakoniassa toteutuu ihmisen kokonaisvaltainen kohtaaminen; psyykkinen, fyysinen, hengellinen, sosiaalinen ja emotionaalinen, ja taloudellinen avustaminen on osa muuta kohtaamista ja tukea.

Taloudellisen avun saaminen seurakunnalta ei ole subjektiivinen oikeus, vaan jokainen tilanne arvioidaan ainutlaatuisena. Taloudellista tukea voi saada jokainen Petäjäveden kunnan asukas, seurakuntaan kuulumisen ei ole edellytys avustuksen saamiselle. Diakonian avustaminen on aina toissijaista yhteiskunnan tukiin ja avustuksiin nähden.

Taloudellisen avustamisen periaatteet:

-Diakonia- avustuksia myöntää pääsääntöisesti diakoniatyöntekijä. Hänen ollessa estynyt diakonia-avustuksia myöntää ensisijaisesti kirkkoherra, toissijaisesti talouspäällikkö.

-avustaminen on kertaluontoista. Jos avun tarve on jatkuvaa tai toistuvaa, diakonia työntekijän kanssa voi yhdessä pohtia muita tukimahdollisuuksia.

- taloudellisen avun lisäksi seurakunnan kautta on myös mahdollista saada ruoka-apua sitä tarvitseville. Ruoka-apu on tarkoitettu **tilapäisesti** vaikeassa elämäntilanteessa oleville henkilöille tai perheille.

Ruoka-apuna voi saada ostokortin paikallisiin ruokakauppoihin ja ostokortti on henkilökohtainen. Yksinasuvan kortin arvo on 20€, kahden ihmisen ruokakunnan 40€ ja perheiden 50€ tai tapauskohtaisesti enemmän. Lisäksi asiakkaita ohjataan SPR:n ruokajakeluun ja Ystävän pysäkillä yhteisölounaalle.

Ostokortin tai lahjakortin väärinkäytöstä johtuen seurakunnan diakoniatyöntekijällä ja kirkkoherralla on oikeus määritellä taloudellisen avustamisen rajoittamista tapauskohtaisesti.

Kaiken taloudellisen avustamisen lähtökohtana on asiakkaan kanssa tehtävä talousselvitys, jonka pohjalta nähdään todellinen avun tarve ja sen oikeutus. Asiakasta ohjataan ottamaan vastaanotolle KELAn päätökset sekä viimeisin tiliote.

-Diakoniatyöntekijä voi päättää itsenäisesti 100€:n asti taloudellisesta avustuksesta. 100-500€:n avustuksista päättää ensisijaisesti kirkkoherra ja toissijaisesti taluspäällikkö. Sen ylimenevät avustukset viedään kirkkoneuvoston päätettäväksi.

-Avustus myönnetään aina haettuun tarkoitukseen.

-Avustus on aina henkilökohtainen.

-Emme maksa avustusta kenenkään tilille tai käteisenä. Diakonian maksuun menevät avustukset hyväksyy ensisijaisesti kirkkoherra ja toissijaisesti taluspäällikkö. Avustusten maksamisessa noudatamme seurakunnan yleistä maksu- ja kirjanpitokäytäntöä.

Päätös: Esityksen mukaan.

45 § Taluspäällikön tietovartti

Valmistelu ja esittely: taluspäällikkö Seppo Kolehmainen

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

46 § Multian Kiinteistöpalvelun vahingonkorvausvaade, oikaisuvaatimukset ja valitukset hallinto-oikeuteen

Valmistelu ja esittely: kirkkoherra Laura Laitinen

Selostus asiasta

Petäjäveden seurakunta on käynnistänyt vuoden 2024 alussa hautausurakoinnin palveluiden hankintaprosessin. Petäjäveden seurakunta on pyytänyt 18.1.2024 mennessä tarjouksia hautausurakoinnin palveluista. Kilpailutuksen johdosta Petäjäveden seurakunta on saanut määräpäivään mennessä kolme tarjousta: Ympäristöpalvelu Pessinen Oy, Maansiirtourakointi Ijäs ja Multian kiinteistöpalvelu, joista Petäjäveden seurakunta on valinnut kokonaishinnaltaan edullisimman tarjouksen tehneen palveluntarjoajan Ympäristöpalvelu Pessinen Oy:n 14.2.2024 pidetyn kirkkoneuvoston kokouksen tekemällä päätöksellä § 23. Multian Kiinteistöpalvelu on tehnyt päätöksestä oikaisuvaatimuksen. Kirkkoneuvoston kokouksessa 27.3.2024 § 48 on käsitelty Multian Kiinteistöpalvelun oikaisuvaatimus ja päätetty hankinnan keskeyttämisestä. Kirkkoneuvoston on katsonut, että valitun tarjoajan Ympäristöpalvelu Pessinen Oy:n tarjous ei vastaa täysin tarjouspyyntöä, koska siitä ei käy ilmi haudankaivuun kokonaishinta. Näin ollen kirkkoneuvosto on katsonut, että tarjoukset eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

Tämän jälkeen kirkkoneuvosto on tehnyt kokouksessa päätöksen hankinnan keskeyttämisestä, koska hankintamenettelyn aikana on tullut esille seikkoja, joilla on mahdollisesti vaikutusta hankinnan kohteeseen tai tarpeeseen. Multian Kiinteistöpalvelu on tehnyt päätöksestä oikaisuvaatimuksen.

Kirkkoneuvoston kokouksessa 13.5.2024 § 77 ja § 78 Ympäristöpalvelu Pessinen Oy on päätetty valita uudelleen. Multian kiinteistöpalvelu on jättänyt oikaisuvaatimuksen koskien kirkkoneuvoston päätöstä 27.3.2024 § 48 keskeyttää hankinta. Oikaisuvaatimus on hylätty kirkkoneuvoston kokouksessa 13.5.2024 päätöksellä § 77.

Multian kiinteistöpalvelu on jättänyt oikaisuvaatimuksen koskien Petäjäveden seurakunnan päätöstä 13.5.2024 § 77 hylätä oikaisuvaatimus ja 13.5.2024 § 78 valita Ympäristöpalvelu Pessinen Oy uudelleen. Oikaisuvaatimus on hylätty kirkkoneuvoston kokouksessa 4.6.2024 § 93.

Kirkkoneuvoston kokouksessa 8.7.2024 111 § on tehty päätös aiempien hankintapäätösten poistamisesta sekä päätös käynnistää haudankaivuupalveluita koskeva hankintamenettely uudelleen. Tämän oikaisupäätöksen seurauksena asia on jäänyt kirkkoneuvoston päätöksen 27.3.2024 § 48 tilaan eli hankinnan keskeytykseen, jolloin hankintamenettely aloitetaan alusta alkaen uudelleen.

Kirkkoneuvoston kokouksessa 20.8.2024 kirkkoneuvosto on päättänyt aloittaa haudankaivuun kilpailuttamisen. Tarjouspyynnön mukaisessa määräajassa tarjouksen toimittivat Multian Kiinteistöpalvelu sekä Ympäristöpalvelut Pessinen Oy.

Kirkkoneuvosto teki 12.11.2024 päätöksen § 199, jolla kirkkoneuvosto päätti keskeyttää hankinnan sillä perusteella, että kumpikin tarjous täytti tarjoajille asetetut vaatimukset, kummankin tarjouksen mukaiset yksikköhinnat ja siten tarjousten loppusummat olivat täysin samat eikä näin ollen kumpaakaan tarjousta voitu katsoa tarjouspyynnön valintaperusteen mukaisesti toista tarjousta kokonaistaloudellisesti edullisemmaksi. Multian Kiinteistöpalvelu on tehnyt päätöksestä oikaisuvaatimuksen.

Petäjaveden seurakunnan kirkkoneuvosto päätti oikaisuvaatimuksen johdosta päätöksellään 10.12.2024 § 210 poistaa 12.11.2024 tekemänsä hankinnan keskeyttämistä koskevan päätöksen § 199 ja ratkaista asian uudelleen siten, että Ympäristöpalvelut Pessinen Oy:n tarjous suljetaan pois tarjouskilpailusta, Multian Kiinteistöpalvelun tarjous valitaan sekä tämän kanssa solmitaan tarjouspyynnön ehtojen mukainen hankintasopimus. Multian Kiinteistöpalvelu on valittanut kirkkoneuvoston päätöksistä 4.6.2024 § 93 ja 8.7.2024 § 111 Vaasan Hallinto-oikeuteen ja asiat ovat vireillä Vaasan hallinto-oikeudessa diaarinumeroilla 892/2024 ja 1029/2024.

Lisäksi Multian Kiinteistöpalvelu on toimittanut 5.12.2024 Petäjaveden seurakunnalle vaadekirjeen. Vaadekirjeessään Multian Kiinteistöpalvelu on esittänyt, että se on solminut haudankaivuita koskevan hankintasopimuksen Petäjaveden seurakunnan kanssa 21.2.2023, mutta Petäjaveden seurakunta on ryhtynyt hankkimaan palvelua toiselta yritykseltä 15.8.2024 alkaen Multian Kiinteistöpalvelun sopimusta irtisanomatta, sekä sanotun johdosta esittänyt Petäjaveden seurakunnalle yhteensä 5.440,00 euron vahingonkorvausvaatimuksen. Petäjaveden seurakunta on kiistänyt vaatimukset perusteeltaan ja määrältään. Osapuolet ovat käyneet tämän jälkeen asiassa sovintoneuvotteluja.

Esitys:

Kirkkoneuvosto hyväksyy, että kysymyksessä oleva asia sovitaan seuraavilla ehdoilla:

1. Petäjaveden seurakunta suorittaa Multian Kiinteistöpalvelulle kertakaikkisena vahingonkorvauksena yhteensä 4.240,00 euroa;
2. Multian Kiinteistöpalvelu peruuttaa hallinto-oikeudessa vireillä olevat valituksensa asioissa 892/2024 ja 1029/2024;
3. Multian Kiinteistöpalvelu luopuu kaikista muista siviilioikeudellisista- ja muista vaatimuksista Petäjaveden seurakuntaa kohtaan;
4. Kun kohdassa 1 mainittu suoritus on tehty Multian Kiinteistöpalvelun tilille, vahvistavat osapuolet, että niillä ei ole vaatimuksia toisiaan kohtaan riidanalaisiin asioihin liittyen; ja
5. Molemmat osapuolet vastaavat omista asiamieskuluistaan;
6. Sovinnolla ei oteta kantaa siihen, kumpi osapuoli on asiassa oikeassa, vaan sovinto tehdään ainoastaan asian sovinnolliseksi ratkaisemiseksi; ja
7. Sovinnosta laaditaan erillinen sovintosopimus, jonka allekirjoituksesta sovinto astuu voimaan.

Kirkkoneuvosto päätti valtuuttaa kirkkoherran laatimaan ja allekirjoittamaan edellä mainittujen pääehtojen mukaisen sovintosopimuksen Multian Kiinteistöpalvelun (Y-tunnus 2458974-5) kanssa.

Perustelut

Multian Kiinteistöpalvelu on hakenut säännönmukaisesti muutosta Petäjaveden seurakunnan päätöksiin, valittanut päätöksistä hallinto-oikeuteen ja esittänyt siviilioikeudellisia vahingonkorvausvaatimuksia. Petäjaveden seurakunta on kiistänyt kaikki asiassa esitetyt vaatimukset perusteeltaan ja määrältään. Vaikka seurakunta pitää vaatimuksia perusteettomina, aiheutuu vaatimukseen vastaamisesta kasvavissa määrin asianajokuluja, joita ei välttämättä saada vastapuolen korvattaviksi. Lisäksi vaatimukseen vastaaminen sitoo jatkuvasti seurakunnan virkamiesjohdon työaika. Näin ollen asiassa on perusteltua pyrkiä sovinnolliseen ratkaisuun enemmän ajanhukan ja enempien kustannusten välttämiseksi.

Lapsivaikutusten arviointi: Ei suoria lapsivaikutuksia

Päätös: Esityksen mukaan.

47§ SALAINEN (sisältää henkilötietoja)

48 § Ylimääräisen loman myöntäminen talouspäällikkö Seppo Kolehmaiselle
Valmistelijä ja esittelijä: kirkkoherra Laura Laitinen

Taluspäällikkö Seppo Kolehmainen on ollut seurakunnan palveluksessa 2.12.2024 alkaen. KirVestessin mukaisesti hänelle on kertynyt lomaa 4 kk:n ajalta eli 12 päivää. Taluspäällikön virka on vastuullinen virka, ja Seppo Kolehmainen on tullut tilanteeseen, jossa seurakunnassa ei ole ollut taloudesta vastaavaa viranhaltijaa kolmeen kuukauteen. Asioita oli paljon rästissä, ja ylipäättään asioihin perehtymiseen ja haltuun ottamiseen on mennyt runsaasti aikaa. Vuoden vaihteen jälkeen alkoi tilinpäätöksen valmisteleminen, joka on iso työ ns. omilla jäljillään olevalle taluspäällikölle. Työtä on ollut paljon, ja myös lepoajasta on pidettävä huolta. Seppo Kolehmainen on toivonut voivansa pitää 12 ansaitsemaansa lomapäivää ja niiden lisäksi hän on toivonut 13:a lomapäivää niin, että ne olisivat palkallisia lomapäiviä, mutta niistä ei maksettaisi lomakorvausta. 13 ylimääräistä lomapäivää tukisivat taluspäällikön jaksamista ja olisivat työnantajan osoittamaa tukea ja arvostusta työntekijän tekemää työtä kohtaan. Taluspäällikön loman ajaksi ei erillistä sijaista tarvitsisi palkata, vaan olennaiset työtehtävät tulisivat hoidettua sisäisillä järjestelyillä.

Lapsivaikutusten arviointi: Ei suoria lapsivaikutuksia

Esitys: Kirkkoneuvosto myöntää taluspäällikkö Seppo Kolehmaiselle 13 lomapäivää niin, että päivät ovat palkallisia, mutta niistä ei makseta lomakorvausta. Ylimääräiset lomapäivät ovat työpäivien veroisia päiviä.

Päätös: Siirretään päätös seuraavaan kirkkoneuvoston kokoukseen 14.5.2025.

49 § Viranhaltijapäätökset

Kirkkoherran viranhaltijapäätökset:

Taluspäällikön viranhaltijapäätökset:

Diakonin viranhaltijapäätökset:

Kanttorin viranhaltijapäätökset:

50 § Muut esille tulevat asiat

- ICOMOSin lausunto Pitkälänvuoren tuulivoimapuistoon.

Tuulivoimala aiheuttaa eri asteisia vaikutuksia kohteen herkkään ympäristöön. ICOMOS on siten eri mieltä HIA-päätelmän kanssa, ettei tuulivoimalla olisi mitään vaikutuksia.

HIA tarkastelee asiaa lähinnä vierailijan näkökulmasta, ei kohteen OUV-arvon säilymisen kannalta, niin kun sen pitäisi. (OUV tarkoittaa Outstanding Universal Value eli maailmanperintökohteen yleismaailmallinen erityisarvo)

HIA toteaa, että tuulivoimalasta olisi vähemmän haittaa kuin jo olemassa olevalla maantiellä kohteen vieressä. Tuollainen vertailu on väärä, koska uutta haittaa ei voi vähätellä aiemmalla haitalla.

ICOMOS kehottaa etsimään vaihtoehtoja paikkaa tuulivoimalalle.

(ICOMOSin tärkeimpänä toimintamuotona on kiinteän kulttuuriperinnön säilymisen ja suojelun edistäminen ja kehittäminen sekä tieteellisessä että käytännön toiminnassa maailman eri kulttuureissa. Toiminnassa kartoitetaan rakennus- ja kulttuuriympäristön suojelun ongelmia ja tavoitteita sekä kehitetään periaatteita alan tutkimuksen ja asiantuntijoiden kesken. Järjestö toimii UNESCO:n asiantuntijana historiallisten rakennusten ja alueiden suojeluasioissa.)

ICOMOS- raportti lähetetään hallinto-oikeuteen täydentävänä tietona oikeuden käsittelyn tueksi.

51 § Oikaisuvaatimus ja valitusosoitus

Oikaisuvaatimus/valitus tehdään Kirkkolain 24 luvun mukaisesti

52 § Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19:19.

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	<u>Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot</u> Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkista hankintaa koskevasta päätöksestä ei saa tehdä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) mukaista valitusta, koska päätös koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua. Pöytäkirjan pykälät: 40-43,45, 50-52
	<u>Oikaisuvaatimusoikeudesta aiheutuva valituskielto</u> Koska päätöksestä voidaan tehdä kirkkolain 24 luvun 3 §:n 1 mom mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla: Pöytäkirjan pykälät: 40-43, 45, 50-52
	<u>Alistusasiaa koskeva muutoksenhakukielto</u> Kirkkolain 24 luvun 3 §:n 2 mom mukaan oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka alistetaan tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen vahvistettavaksi. Pöytäkirjan pykälät:-
	<u>Erikseen säädetyt muutoksenhakukiellot</u> 1. kirkkolain 6 luvun 72 §:n 2 mom:n, 2. kirkkolain 24 luvun 14 §:n 2 mom:n, 3. hallintolainkäyttölain 5 §:n 2 mom:n, tai 4. muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet: ---
	<u>Hankintoja koskevat muutoksenhakukiellot</u> Hankintaa koskevasta seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8 a §:n 2 mom. nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyksen¹. Pöytäkirjan pykälät: ---

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä <u>kirjallisen</u> oikaisuvaatimuksen. Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja yhteystiedot: • Petäjaveden kirkkoneuvosto Käyntiosoite: Asematie 1 41900 Petäjävesi Postiosoite: Telekopio: Sähköposti: petajaveden.seurakunta@evl.fi Pöytäkirjan pykälät: 45-48 Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiannosta katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla). Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi seurakunnalle silloin kun se on seurakunnan käytettävissä

¹ Hankintalain soveltamisen kynnyksarvot (alv 0 %): 60.000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut), 150.000 € (rakennusurakat), 400.000 € (sosiaali- ja terveyspalvelut) ja 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).

	tietojärjestelmässä siten, että sitä voidaan käsitellä.
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi: – oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi – tiedot oikaisuvaatimuksen kohteena olevasta päätöksestä – millaista oikaisua päätökseen vaaditaan – millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan

HANKINTAOIKAISU

Hankintaoikaisu n tekeminen	Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisu (Hankintalaki 132–135 §). Toimitusosoite Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle. Hankintayksikkö: Käyntiosoite: Postiosoite: Telekopio: Sähköposti: Hankintaoikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiannosta viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisu on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hankintaoikaisuun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti.
Hankintaoikaisu n sisältö	Hankintaoikaisu on käytävä ilmi: – oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi – tiedot hankintaoikaisu n kohteena olevasta päätöksestä – millaista oikaisua päätökseen vaaditaan – millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	<u>Kirkollis- ja hallintovalitukset</u> Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomaisen ja yhteystiedot: • Vaasan hallinto-oikeus Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 4.krs Postiosoite: PL 204 65101 Vaasa Telekopio: Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet . Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: 30 päivää Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät: 30 päivää	
	<u>Kirkollisvalitus alustusasiassa</u> Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomaisen ja yhteystiedot: • Lapuan hiippakunnan tuomiokapituli , pöytäkirjan pykälät: Käyntiosoite: Kalevankatu 12 3.krs 60100 Seinäjoki Postiosoite: PL 160 60101 Telekopio: Sähköposti: lapua.tuomiokapituli@evl.fi • Kirkkohallitus , pöytäkirjan pykälät: 30 päivää	Valitusaika

	PL 210 (Eteläranta 8), 00131 Helsinki Telekopio: 09-1802 350 Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi
Muutoksenhakuajan laskeminen	Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.
	<u>Valitus markkinaoikeuteen</u> Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen. Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen. Ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankintaohjeissa koskevassa kohdassa. Markkinaoikeuden yhteystiedot Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen: Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI Käyntiosoite: Tuomioistuimet-talo, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki Telekopio: 029 56 43314 Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.
Valituskirjelmä	Valituskirjelmässä <u>on ilmoitettava</u>: - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot - sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmään <u>on liitettävä</u>: - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua, 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin hankintalain 75 §:n nojalla tai 3) sitä, että hankintalain 93 §:ssä tarkoitettua kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyksarvon.
Valitusasiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Oikeuden- käyntimaksu	Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 260 euroa ja markkinaoikeudessa 2050 €. Käsittelemänsä markkinaoikeudessa on kuitenkin 4100 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoonaa euroa ja 6140 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.

	Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

H.E. Mr Pasi-Heikki Vaaranmaa
Ambassador
Permanent Delegate of Finland to
UNESCO
Maison de l'UNESCO

4 February 2025

**Culture Sector
World Heritage Centre**

Ref: CLT/WHC/ENA/25/15161

Dear Ambassador,

Following my letter of 20 March 2024 (Ref: CLT/WHC/ENA/24/14309), I am pleased to herewith transmit to you an ICOMOS Technical Review on the Pitkälänvuori Wind Power project in the vicinity of the World Heritage property '**Petäjävesi Old Church**'. I regret the delay in its transmission and appreciate your understanding in this matter.

In its Technical Review, ICOMOS acknowledges the State Party's decision to commission a Heritage Impact Assessment (HIA) for the Pitkälänvuori Wind Power project, recognising that the wind energy development will introduce varying levels of change to the property's small and sensitive surrounding landscape. However, ICOMOS observes that the HIA primarily evaluates the impact from the perspective of visitor perception, rather than focusing on the property's Outstanding Universal Value (OUV). The review highlights that the HIA does not fully account for the fundamental role that the surrounding landscape plays in supporting the property's OUV. While the HIA underscores the importance of landscape management, particularly with regard to forest logging, ICOMOS respectfully disagrees with its conclusions that the wind park will have no impact on the property's OUV, noting the 'agricultural landscape with lakes and forests, typical of the region' is explicitly referenced in the Retrospective Statement of Outstanding Universal Value (RSOUV).

In addition, while the HIA suggests that the proposed development would result in less harm than the existing Highway 23, it is important to note that past interventions with negative impacts do not justify further harm through new development projects. Moreover, it is observed that the HIA does not present or assess alternative development options. As such, it does offer sufficient evidence to justify proceeding with the project in its current form.

Finally, ICOMOS concludes that the construction of wind energy infrastructure within the wider setting of the property has the potential to negatively impact its OUV and therefore advises the State Party to explore alternative locations for the Pitkälänvuori Wind Power project, where similar benefits can be achieved without compromising the landscape setting and, by extension, the OUV of the World Heritage property.

ICOMOS has also noted that the HIA for the Wind Power project briefly mentions a proposal to construct a visitor centre within the property's boundaries, but does not provide further details on its status. This aligns with the information provided by your competent authorities in the Third Cycle of Periodic Reporting questionnaire, where it is mentioned under Section 4 (Factors Affecting the Property) that the proposed visitor centre has already received a building permit. It was also noted that funding for church

maintenance remains insufficient and that further measures are required to ensure the appropriate management of the site.

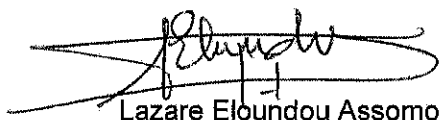
I would therefore like to take this opportunity to enquire about the current status of the visitor centre project. In accordance with paragraph 118bis of the Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention and ICOMOS' Technical Review, I would like to advise your competent authorities to take into consideration conducting a Heritage Impact Assessment, including mitigation measures if any negative impacts are identified. This is particularly important should the project not yet be completed and still leave room for considering potential modifications.

I would be grateful if you would share the attached ICOMOS Technical Review (see **Annex**) with your competent authorities for their consideration and keep the World Heritage Centre informed of actions taken on its recommendations. The World Heritage Centre and ICOMOS remain at their disposal for any further clarification or assistance they may require.

In this regard, I would like to recall that an *online Guidance for Wind Energy Projects in a World Heritage Context*¹ is available to assist in the planning of wind energy projects, while providing World Heritage site managers and heritage authorities with ideas for exploring proactive conservation options. UNESCO believes that the protection of cultural and natural heritage and renewable energy projects should go hand in hand, provided that the latter are planned, assessed and implemented in a way that ensures the safeguarding of the OUV of World Heritage properties, which requires early dialogue between the heritage and renewable energy sectors.

I thank you for your continuous collaboration and support in the implementation of the World Heritage Convention and remain,

Yours sincerely,

Lazare Eloundou Assomo
Director

Enc.: ICOMOS Technical Review

cc: Finnish National Commission for UNESCO
National Focal Points for the implementation of the Convention
ICOMOS International

---

¹ <https://whc.unesco.org/en/wind-energy/>

Annex

ICOMOS Technical Review on the Pitkälänvuori Wind Power project within the vicinity of the World Heritage property 'Petäjävesi Old Church'.

ICOMOS TECHNICAL REVIEW

Property	Petäjävesi Old Church
State Party	Finland
Property ID	584
Date of inscription	1994
Criteria	(iv)
Project	Pitkälänvuori Wind Power project

Background

Following a series of exchanges between the World Heritage Centre and the State Party of Finland,¹ on 14 November 2023 the State Party submitted a Heritage Impact Assessment (HIA) to the World Heritage Centre with regards the proposed Pitkälänvuori Wind Power project development located in the wider setting of the World Heritage property Petäjävesi Old Church. The World Heritage Centre forwarded the HIA to ICOMOS on 15 November 2023, requesting a review of the project. The aim of this technical review is to provide guidance on the maintenance of the Outstanding Universal Value of the Petäjävesi Old Church World Heritage property in the context of the proposed wind power project.

This review is informed by the following documents and resources:

- Ministry of Education and Culture, Finland. [14 November 2023]. *Subject World Heritage property Petäjävesi Old Church*. [Letter. Reference no. CLT/WHC/EUR/22/13870]
- SWECO INFRA and RAI OY, 2022. *HIA Report: The Impact of the Pitkälänvuori Wind Power Project on the Value of the World Heritage Site Petäjävesi Old Church*. [Job no. 20602995; Revision 29 September 2022].
- ICOMOS, *Guidance on Impact Assessment for Cultural World Heritage Properties* (2011).
- Petäjävesi Old Church: Retrospective Statement of Outstanding Universal Value <https://whc.unesco.org/en/list/584>
- UNESCO, *Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention* <https://whc.unesco.org/en/guidelines/>

The Petäjävesi Old Church World Heritage property

The Petäjävesi Old Church World Heritage property was inscribed on the World Heritage List in 1994, on the basis of criteria (vi) with Decision 18COM IX. The boundaries of the property were clarified in 2006, when the Committee adopted a proposal by the State Party regarding boundaries for the property and its buffer zone (Decision 30COM 11A.2).

A Retrospective Statement of Outstanding Universal Value was adopted for the property in Decision 38 COM 8E (2014).

The Retrospective Statement of Outstanding Universal Value records that:

Built for a small Lutheran parish in central Finland, Petäjävesi Old Church is located on a peninsula at Lake Solikkojärvi and is surrounded by an agricultural landscape with lakes and forests, typical of the region.

---

¹ 19 May 2020, 12 May 2022, 28 June 2022.

The Pitkälänvuori Wind Power project in the wider setting of the World Heritage property

The HIA for the Pitkälänvuori wind farm describes the project as follows:

The Pitkälänvuori wind farm is planned for the Pitkälänvuori area in the municipality of Petäjävesi. A total of 11 wind turbines with a pole height of about 170 metres and a maximum total height of 270 metres are planned for the area. The wind farm covers an area of approximately 1,200 hectares. The wind farm is located to the west of Petäjävesi town centre, along the Huttulantie road (highway 23), at a distance of approximately 4.3 km from Petäjävesi old church.²

The turbines will be equipped with night warning lights.³ Transmission cables will be installed underground, and will not pass in the vicinity of the World Heritage property.

The proposed development location is outside the buffer zone of the property, but within a range that could be considered as being located in the 'wider setting' of the property, and therefore as potentially having an impact on the Outstanding Universal Value of this World Heritage property. It could notably affect the integrity of the landscape, namely the "agricultural landscape with lakes and forests, typical of the region".⁴

According to Paragraph 82 of the *Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*, the conditions of authenticity of a World Heritage property can also be expressed through its location and setting. The *Operational Guidelines* provide a description of the understanding of 'wider setting' in the context of the Outstanding Universal Value of World Heritage properties in Paragraph 112:

The wider setting may relate to the property's topography, natural and built environment, and other elements such as infrastructure, land use patterns, spatial organization, and visual relationships. It may also include related social and cultural practices, economic processes and other intangible dimensions of heritage such as perceptions and associations. Management of the wider setting is related to its role in supporting the Outstanding Universal Value. Its effective management may also contribute to sustainable development, through harnessing the reciprocal benefits for heritage and society.

Because of the potential contribution of a property's wider setting to its Outstanding Universal Value, Paragraph 118bis of the *Operational Guidelines* mandates that States Parties to the Convention shall ensure that:

Environmental Impact Assessments, Heritage Impact Assessments, and/or Strategic Environmental Assessments be carried out as a pre-requisite for development projects and activities that are planned for implementation within or around a World Heritage property. These assessments should serve to identify development alternatives, as well as both potential positive and negative impacts on the Outstanding Universal Value of the property and to recommend mitigation measures against degradation or other negative impacts on the cultural or natural heritage within the property or its wider setting. This will ensure the long-term safeguarding of the Outstanding Universal Value, and the strengthening of heritage resilience to disasters and climate change.

It is therefore appropriate that the State Party commissioned an HIA for the Pitkälänvuori Wind Power project.

---

² SWECO, Heritage Impact Assessment Report. The Impact of the Pitkälänvuori Wind Power Project on the Value of the World Heritage Site Petäjävesi Old Church, 2022, p. 4.

³ SWECO, 2022, p. 80.

⁴ Petäjävesi Old Church: Retrospective Statement of Outstanding Universal Value <https://whc.unesco.org/en/list/584>.

Analysis of the Pitkälänvuori Wind Power project

The HIA for the Pitkälänvuori Wind Power project indicates that:

the old church of Petäjävesi is surrounded by a cultural landscape of lakes and farmland along the shores, with shore trees bordering the view and vegetation surrounding groups of buildings and green residential areas. The inhabited, cultivated cultural landscape around the lakes is bordered by uninhabited, wooded ridges. (p. 106-107)

The proposed Pitkälänvuori Wind Power project is planned in the wider landscape, in the wooded ridge to the east of the property, and within the extent of its wider setting.

The landscape in which the Petäjävesi Old Church World Heritage property is located is a continuing cultural landscape which retains an active social role in contemporary society. The changes in the landscape, especially during the twentieth century are well-documented in the HIA.

For example, the construction of the Highway 23 near the Petäjävesi Old Church during the 1960s can be seen as part of the historic sequencing, as the HIA's Statement of Integrity for the property indicates: "[t]he integrity of the wider agricultural landscape was affected by the construction of a highway to the south of the church in the 1960s"⁵. The Highway 23 is thus presented in the HIA as an element that negatively affected this landscape. At the time of inscription, it was identified as negatively affecting the Outstanding Universal Value of the property, even though it is located outside the boundaries of the property and its buffer zone.

In order to assess the impacts of the proposed development, the HIA identifies the attributes of the Outstanding Universal Value of the property. It focuses on the tangible attributes - the church - and the landscape elements of the property, including landscape structure, landscape condition, landscape view, landscape perception and important views. However, it incongruously states that: "*in the description of the outstanding universal value of the site, the landscape heritage value of the old church is not linked to these landscape features or aspects*".⁶ Affirming that there are no references to the landscape outside the protected area is a rather contestable point of departure when referring to the Brief Synthesis of the Retrospective Statement of Outstanding Universal Value (RSOUV).

In its assessment of the potential impacts of the proposed wind power project, the HIA assesses both potential noise generated by the proposed wind turbines, as well as the potential impacts of their visual presence. The HIA concludes that the impact of the proposed wind turbines will be mainly visual, as they would be visible from the World Heritage property. It also notes that the landscape setting of the Petäjävesi region is "*small and therefore sensitive to change*".⁷

The photomontages presented in the HIA clearly illustrate that the proposed wind turbines will change this 'small' and 'sensitive' landscape. This change is more than visual: the visual is resultant from the engagement of the viewer with the landscape morphology. The visualisations presented in the HIA indicate that the wind turbines will be visible when looking westwards from the property. Moreover, it is affirmed that their visibility will depend on the seasons, due to changing leaf coverage, especially of the trees located on and directly around the property. This change in the morphology will also be present during night time, due to the mandatory lights on the turbines. While these changes to the landscape obviously have a visual impact, this is only resultant from the change to the morphology of the *agricultural landscape with lakes and forests, typical of the region*.

---

⁵ SWECO, 2022, p. 19.

⁶ SWECO, 2022, p. 116.

⁷ SWECO, 2022, p. 89.

The photomontages also make it clear that the distance of individual turbines to the property does not have any notable influence on the impact of their location on the change in the morphology of the landscape that the turbines will result in, i.e. the location of the individual turbines does not influence the degree of change to the landscape morphology in the wider setting of the World Heritage property.

The HIA attempts to assess the impact of the proposed wind energy development not on the landscape, but rather on the landscape perception of visitors to Petäjävesi Old Church. The HIA repeatedly states that perception by visitors varies, for instance:

*“Depending on one’s own experiences, opinions and perceptions, wind turbines can be seen in a landscape view and landscape perception as, for example, new-age elements that signal the use of renewable energy, or as inappropriate features and landscape damage. It is not possible to make a general assessment of the impact on landscape perceptions”.*⁸

Because the HIA focuses on impact to ‘visitor perception’, it fails to assess fundamental change to the wider setting.

The HIA also considers that the change of the proposed wind energy development is temporary and reversible, arguing that the life span of approximately 50 years is shorter than the lifetime of the 250-year-old building.⁹ This argument is unfounded in the context of the Convention, which aims to ensure the transmission of the Outstanding Universal Value. This position also takes consideration of a single repowering phase after 25 years, which is rather unlikely in the context of the substantial investments in associated infrastructure that are needed to achieve a wind energy project.¹⁰

The HIA also argues that the impact of the wind energy project will be lower than that of the construction of the Highway 23 in the 1960s, stating that *“the construction of the wind farm will be one link in an ongoing process. The change in the landscape caused by the construction of the wind farm away from the church will be much less than the change caused by the construction of Highway 23”*.¹¹ Such an argument has no bearing on the assessment of the proposed development’s impact on the Outstanding Universal Value (OUV) of the property. Indeed, the negative impacts of past interventions do not justify further negative impacts due to new development projects.

Consequently, the HIA only acknowledges the landscape elements induced in the property and its buffer zone as contributing to the OUV of the property, effectively indicating that the impact on the OUV will only be present through physical interventions within the boundaries of the property. The HIA takes as point of departure that, as the State Party in its Second Cycle Periodic Report states that *“the buffer zones of the World Heritage property are adequate to maintain the property’s Outstanding Universal Value”*,¹² and that any development outside these boundaries would have no impact.

Therefore, it incorrectly concludes that the construction of the wind park will result in no impact on the OUV of the property and that the *“attributes and characteristics defined in the description remain unchanged”*.¹³ This conclusion relies on the assumption that only direct impacts within the boundaries of a property can have an impact on its OUV. Seeing as the *“agricultural landscape with lakes and forests, typical of the region”* is clearly indicated in the RSOUV, the conclusion is then inaccurate.

---

⁸ SWECO, 2022, p. 119.

⁹ SWECO, 2022, p. 117.

¹⁰ Refer to the UNESCO. *Wind Energy: Guidance for Wind Energy Projects in a World Heritage Context*.
<https://whc.unesco.org/en/wind-energy>

¹¹ SWECO, 2022, p. 117.

¹² SWECO, 2022, p. 100.

¹³ SWECO, 2022, Assessment table, p. 141.

The above conclusions are made despite the evidence presented in the HIA that the wind energy development will lead to various levels of change to *“the Church's local area (sensitivity particularly high/high)”*¹⁴. However, because the HIA chooses to focus on visitor perception/opinion, instead of assessing fundamental change to the wider setting as supporting the Outstanding Universal Value of the property, it scales the change as ranging in impacts from neutral to negative:

“In some places, the change can be seen as strong at best. The magnitude of the change is particularly emphasised if it is seen as negative. However, the change is not perceived as dominating the whole”.¹⁵

The HIA comes to similar conclusions about the *“distant Landscape surrounding the church (sensitivity moderate/low)”*. It concludes that *“for some, even the low visibility of the power plants in the landscape can be perceived as ruining the atmosphere”* when assessing the impact on the *Atmosphere (sensitivity particularly high/high)*.¹⁶ With regard to this, ICOMOS underlines that Outstanding Universal Value does not exist through or because of visitor perception.

Furthermore, the HIA also does not present any alternatives to the proposed development, as required under Paragraph 118bis of the *Operational Guidelines*; however, it does affirm that landscape management (logging of forests) is important to the contribution that the wider setting makes to the property's OUV.

ICOMOS concludes that the HIA has not adequately assessed the impact of the proposed development on the wider setting of the Petäjävesi Old Church World Heritage property, which is fundamental in supporting its Outstanding Universal Value. The HIA assesses impact based on visitor perception, and not on OUV. As such, the HIA does not adequately acknowledge the fundamental contribution that the landscape in which the property is located makes to its Outstanding Universal Value. As no alternatives are presented or assessed, the HIA does not provide the necessary evidence base to justify a decision to continue with the development as currently planned.

Construction of a visitors' centre within the property boundaries

The HIA for the Wind Power project also includes a brief description of a proposal to construct a visitors' centre within the boundaries of the property, in the existing parking area. The HIA reports that the property receives approximately 14 000 visitors per year, concluding that touristic affluence constitutes a *“visible threat. Without protective measures, this number of visitors in a single site and in a small area will inevitably lead to wear and tear on the interior of the church and its surroundings.”*¹⁷

With such a high number of annual visitors, the need for a visitors' centre is understandable. The visitors' centre is planned in close proximity to the church, and as already noted, within the boundaries of the property. However, the HIA does not indicate the status of the project: whether its construction will require changes to planning and zoning provisions, or if any approvals have been granted for the project.

---

¹⁴ SWECO, 2022, Assessment table, p. 141.

¹⁵ SWECO, 2022, Assessment table, p. 141-142.

¹⁶ SWECO, 2022, Assessment table, p. 141-142.

¹⁷ SWECO, 2022, p. 108.

Conclusion and recommendations

ICOMOS considers that the construction of wind energy infrastructure in the wider setting of the Petäjävesi Old Church World Heritage property has the potential to impact the Outstanding Universal Value of the property, and as such acknowledges the State Party's initiative to commission a Heritage Impact Assessment in line with Paragraphs 111 and 118bis of the *Operational Guidelines*.

However, the submitted Heritage Impact Assessment does not adequately assess this impact, and does not position the proposal within a wider range of project options that would achieve the same renewable energy benefits.

Nonetheless, the Heritage Impact Assessment makes it clear that the proposed wind energy development would negatively affect the surrounding agricultural landscape with lakes and forests, which is small and therefore sensitive to change, and therefore lead to a negative impact on the Outstanding Universal Value of this property.

ICOMOS therefore advises that the State Party identify alternative locations for the Pitkälänvuori Wind Power project that deliver similar benefits but do not have negative consequences on the landscape setting, and hence the Outstanding Universal Value, of Petäjävesi Old Church World Heritage property.

With regard to the proposed visitors' centre project, ICOMOS, recalling the provisions of Paragraphs 118bis and 172 of the *Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*, suggests that the State Party might consider:

- submitting further information on the visitors' centre project to the World Heritage Centre (Par. 172)
- assessing the visitors' centre project through a Heritage Impact Assessment that includes mitigation, in case negative impacts are identified (Par. 118bis).

It is advised that these elements are considered before further approvals are granted and contracts for the construction of the visitors' centre are signed, and before construction begins.

ICOMOS remains at the disposal of the State Party for further clarification on the above or assistance as required.

ICOMOS, Charenton-le-Pont
January 2025